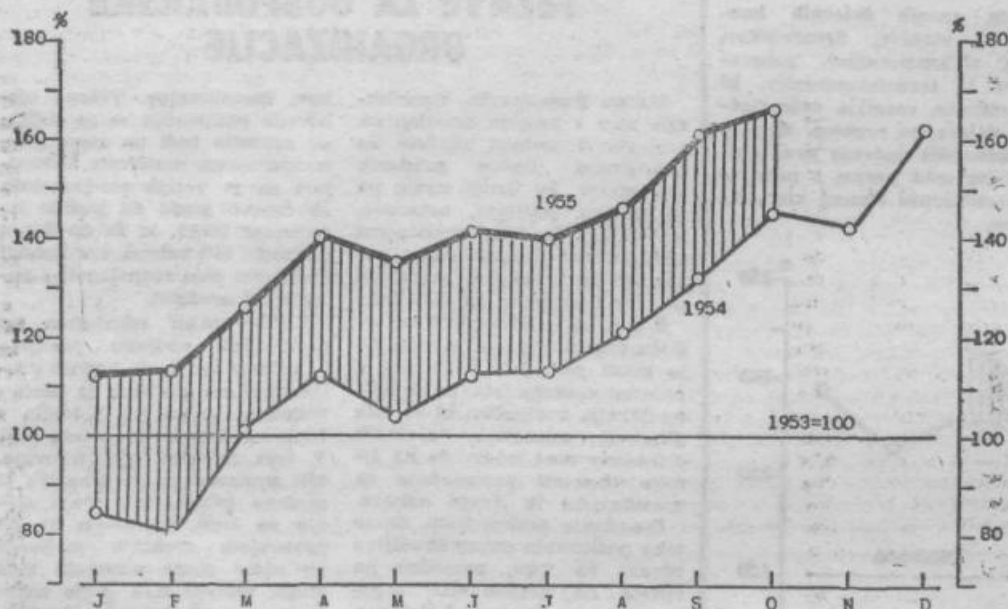

Gibanje blagovnega prometa

Vrednost blagovnega prometa v trgovini na drobno je v oktobru letos za 14,6% večja, kakor v istem obdobju lani, v primerjavi s septembrom letos pa je porasla za 3,5%. (Podatki se nanašajo na trgovinsko mrežo in torej ni obsežena kmečka tržna trgovina). Ta porast blagovnega prometa v trgovini na drobno je v veliki meri pogojen s porastom cen živilskih artiklov. Letos so bile cene na drobno v stalnem porastu vse do septembra — oktobra, ko so se začele v določeni meri ustaljevati.

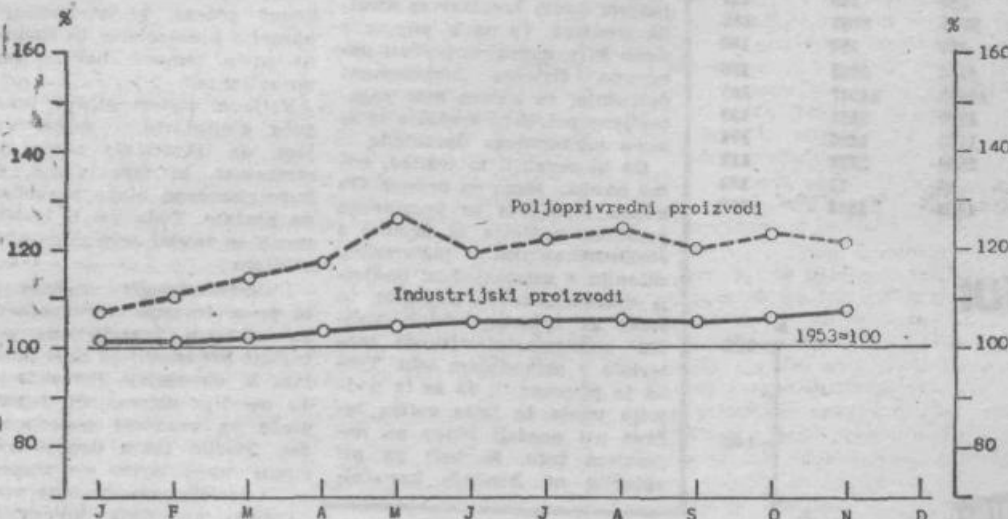
Na to povečanje je precej vplivala tudi količina prodanega blaga, ki je tudi v porastu.

Na to povečanje prometa je najbolj vplivala industrija, ki proizvaja čedalje več proizvodov za osebno potrošnjo.

INDEKS CEN INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE

Proizvod	Povprečje 1953	november 1954	november 1955
Kurivo	100	118	132
Ravno steklo	100	114	114
Cement	100	110	110
Kemična sredstva za kmetijstvo	100	99	105
Poljedelski stroji, orodje	100	97	97
Gospodinjski predmeti	100	103	104
Obutev	100	100	101
Bombažne tkanine	100	92	95
Volnene tkanine	100	79	78
Skupaj industrijski proizvodi (brez tobaka)	100	103	109

GIBANJE CEN NA DROBNO

Splošni indeks cen na drobno se v novembru ni spremenil. Indeks cen industrijskih proizvodov se je povečal za 0,9%. Na to je v glavnem vplival nadaljnji skok cen dry (za 8%) in lignita (za 1,6%).

Cene kmetijskih pridelkov pa so padle za 1,6%. Mleko, mlečni mleko, mlečni izdelki in alkoholne pijače so se podražile, zato pa je bila cena svežega mesa za skoraj 3% nižja, padle so pa tudi cene na drobno koruze.

POTROŠNJA ENERGIJE V JUGOSLAVIJI

Potrošnja vse energije nam služi kot osnovno merilo gospodarske razvitosti, kajti vsa moderna proizvodna sredstva trošijo električno energijo, premog ali tekoče gonivo. Če vse te oblike energije preračunamo na primer na črni premog, dobimo celotno potrošnjo energije.

V l. 1953 je znašala naša potrošnja pogojnega črnega premo-

ga 390 kg na posameznega prebivalca. Neposredno za nami so Italija, Španija, Izrael, Japonska in Argentina.

V l. 1937 smo potrošili komaj 180 kg pogojnega črnega premoga. V l. 1954 se je ta potrošnja povzpela na 443 kg, to je, povečala se je za dva in pol krat. Letos potrošnja še nadalje raste,

PROIZVODNJA GRADBENIH STROJEV POGOJ ZA HITREJŠO IN CENEJŠO GRADNJO OBJEKTOV

Dosedanje investicije v gradbinstvo in v proizvodnjo gradbenih strojev od l. 1952 niso bile zadosti razvite, da bi gradbeno mehanizacijo lahko povečali toliko, kolikor to zahteva razvoj gospodarstva v FLRJ. 25 odstotkov mehanizacije, s katero so razpolagala gradbena podjetja do leta 1950, je bilo še iz stare Jugoslavije.

Pred vojno je bila proizvodnja gradbenih strojev in naprav neznačajna, l. 1939 je dosegla 108 ton. L. 1952 se je pozepela na 1054 ton, dokler ni v l. 1955 porasla na 8000 ton, kar pomeni, da je ta proizvodnja od l. 1939 za 80 krat večja, od l. 1952 pa za osemkrat. To je omogočilo, da smo zmanjšali uvoz.

31 strojnih tovarn izdeluje danes gradbene stroje in motorje, ki jih uporabljajo za pogon gradbenih strojev ter za prevozna sredstva za gradbinstvo. Osvojili smo pro-

ste gradbenih strojev. Sedaj izdelujemo 160 vrst gradbenih strojev. Če bi hoteli gradbena dela popolnoma mehanizirati, bi morali osvojiti še proizvodnjo strojev za utrjevanje napisov, »žab« in vibratorjev. Zelo važno bi bilo tudi osvajanje proizvodnje vibracijskih valjev, ker da en vibracijski val, težak 1,6 tone, enak učinek kakor navadni val, težak 16 ton.

V proizvodnji naprav za kopanje v steno moramo osvojiti vse naprave za instalacijo »Jumbo«, za moderno vrtnje predorov, in naprave za navpično vrtnje.

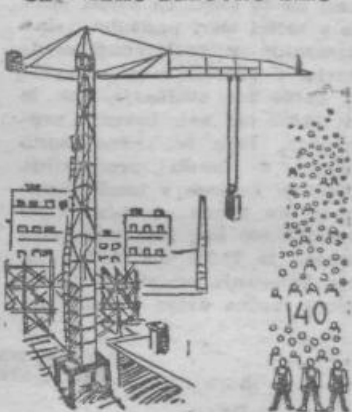
Med stroji za nakladanje moramo osvojiti mehanične lopate za nakladanje peska, gramoza, kamna in vseh vrst nakladalcev. Od strojev za izdelavo cest moramo v prvi vrsti osvojiti proizvodnjo asfaltnih strojev, finišejev, ročnih in motornih brizgaln za izdelavo bitumenskih izdelkov, razne naprave za vzdrževanje bitumenskega cestišča.

Za urejevanje betona so nam nujno potrebni vibratorji, katerih izdelujemo še malo in tudi niso kakovostni, predvsem pa moramo izdelovati potrebno število vibracijskih miz kot podlago za proizvodnjo več betonskih montažnih elementov.

Za organizacijo betonarne moramo osvojiti proizvodnjo dozatorjev za cement, vodo in kamniti agregat. Vsekakor moramo okrepiti proizvodnjo težkih tovornjakov, skiperjev in tovornjakov z vdelanimi mešalci.

Strojnim tovarnam bi pri osvajanju proizvodnje novih strojev lahko mnogo pomagali inštituti, ki se ukvarjajo s pospeševanjem gradbinstva.

UCINEK »VOLF« ŽERJAVA V ENI URI V PRIMERI S ČLOVEŠKO DELOVNO SILO

Mehanizacija gradbinstva spada v okvir novih smernic v naši ekonomski politiki, ker bi naša skupnost dobila tako hitreje in ceneje zgrajene objekte. Poglejmo približen račun o pomenu mehanizacije gradbinstva:

V ENI URI OPRAVI BAGER Z ZAJEMALKO (1,0 m³) DELO 156 LJUDI

izvodnjo bagerjev, vseh vrst dvigal od najmanjših do največjih, proizvodnjo žerjavov »Volf«, drobilcev, silosnih naprav, raznih vrst elevatorjev, transporterjev in sit kakor tudi naprav za vibriranje. Proizvajamo mešalnice za beton in malto. V l. 1955 smo začeli tudi s proizvodnjo buldožerjev, pripravljamo pa se tudi na osvajanje proizvodnje instalacij »Jumbo«.

Tovarna »14 oktobar« v Kruševcu izdeluje bagerje in traktorje goseničarje z dodatnimi napravami, ki jih lahko izkoristimo kot buldožerje in kot vlačilno sredstvo s posebnim vitlom za vlačenje, dalje valje po 8 in 12 ton z dizelovimi motorji. Ta tovarna izdeluje tudi železne konstrukcije za dvigala, instalacije »Jumbo«, vagončke, pripravlja se pa tudi za izdelovanje dvigal »Volf« in traktorjev goseničarjev s 50 konjskimi močmi.

Tovarna »Fagram« v Smederevu proizvaja drobilnice in mline za kotle, mešalnice za beton, finišeje za beton, stroje za pranje in sejanje gramoza, razna gradbena dvigala, asfaltna stroje rotacijska rešeta, vagončke, kompresorje itd.

Izbira obsega torej glavne vr-

Vrsta stroja	nadomesti delo	Dela ceneje od »ročnega« dela
Bager z žlico 1 kub. met., širok odkop v III. kategoriji in nakladanje	156 ljudi	2,5 krat
Traktor in 4 ježi	224 ljudi	3,2 krat
Zenjav »Volf« s horizontalnim prenosom do 15 metrov	140 ljudi	8 krat
Dvigalo »lift« za dviganje na 1 meter višine	41 ljudi	3,4 krat

Ing. Joža Valentinčič